

บันทึก

เรื่อง การถอดยศข้าราชการตำรวจกรณีถูกสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติ
ตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ที่ ดช ๐๐๐๖.๓๔๕/๙๑๙๘ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงระเบียบการตำรวจว่าด้วยการถอดยศเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต รวมทั้งเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยหนึ่งในประเด็นที่จะพิจารณาดำเนินการคือเพิ่มเติมกรณีข้าราชการตำรวจถูกสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติในการเป็นข้าราชการตำรวจมาตั้งแต่ก่อนบรรจุตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ให้เป็นเหตุที่จะต้องดำเนินการถอดยศด้วย แต่เนื่องจากความในมาตราดังกล่าวกำหนดไว้ว่า การสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัติมาตั้งแต่ก่อนได้รับการบรรจุนี้ “จะไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออก” ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า ยศเป็นผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออก ตามความในมาตรานี้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกองบัญชาการทหารสูงสุด) และผู้แทนสำนักงานกฤษฎีกา (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงาน ก.พ.) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นกรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ตรวจพบว่ามีข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรจำนวนหนึ่งได้ขาดคุณสมบัติในการเป็นข้าราชการตำรวจมาตั้งแต่ก่อนบรรจุ อันเนื่องมาจากวุฒิการศึกษาหรือใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ (ส.ด. ๔๓) ที่ใช้เป็นหลักฐานเพื่อการบรรจุนั้นเป็นเอกสารที่ไม่ถูกต้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงประสงค์จะแก้ไขระเบียบการตำรวจว่าด้วยการถอดยศเพื่อดำเนินการถอดยศข้าราชการตำรวจนั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นกฎหมายว่าด้วยการบรรจุแต่งตั้ง การถอดถอน และการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล แม้ว่าจะมีการอ้างถึงยศของข้าราชการตำรวจต่าง ๆ แต่ก็มีได้มีบทบัญญัติใดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งยศของข้าราชการตำรวจไว้เลย การจะได้มาซึ่งยศย่อม

เป็นไปตามพระราชบัญญัติศตารวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ในมาตรา ๕^๑ ประกอบกับมาตรา ๘^๒ ซึ่งบัญญัติการแต่งตั้งให้มีศ การถอดหรือการออกจากยศของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ต้องทำเป็นประกาศพระบรมราชโองการโดยมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ ไว้ จึงต้องถือว่าเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ แต่การที่ผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะนำความกราบบังคับทูลเพื่อทรงมีประกาศพระบรมราชโองการดังกล่าว จะกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นไว้ตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการยึดถือเป็นแนวทางของตนเองย่อมกระทำได้ ดังนั้น ในกรณีตามปัญหาที่ข้อหาหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะปรับปรุงหลักเกณฑ์ว่าด้วยการถอดยศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำความกราบบังคับทูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติย่อมกระทำได้ตามที่เห็นเป็นการสมควร สำหรับกรณีตามมาตรา ๔๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งบัญญัติถึงเหตุของการให้ออกจากราชการ โดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการที่ข้าราชการตำรวจผู้นั้นได้ขาดคุณสมบัติมาตั้งแต่ก่อนได้รับการบรรจุ โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขว่า “จะไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออกนั้น” เป็นเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ การรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้ทำหรือรับไปแล้วอันสืบเนื่องจากการรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ แต่การแต่งตั้งให้มียศมิใช่เป็นเรื่องของผลประโยชน์ตามความหมายดังกล่าว หากแต่เป็นการแต่งตั้งตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้สามารถบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจกำหนดไว้ได้ และเมื่อการบรรจุไม่ขัดด้วยกฎหมายเพราะขาดคุณสมบัติในการเป็นข้าราชการตำรวจมาตั้งแต่ก่อนบรรจุแล้ว จึงต้องถือว่าเหตุที่จะแต่งตั้งให้มียศเป็นอันหมดไป ดังนั้น ผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องนำความกราบบังคับทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการ จะกำหนดให้เป็นเหตุที่จะดำเนินการเพื่อการถอดยศก็ย่อมกระทำได้ โดยไม่ถือว่าขัดต่อมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การถอดยศและบรรดาศักดิ์ที่ปรากฏในประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๗ บทที่ ๓ ว่าด้วยการถอดยศและ

^๑ มาตรา ๕ การแต่งตั้งให้มียศเป็นนายตำรวจสัญญาบัตรนั้น ให้ทำโดยประกาศพระบรมราชโองการ และให้เป็นไปตามชั้นซึ่งได้บรรจุไว้ตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการกรมตำรวจ เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้มียศพิเศษ

ส่วนการแต่งตั้งผู้ใดให้ว่าที่ยศนายตำรวจสัญญาบัตรชั้นใดชั่วคราวนั้น ให้ทำโดยคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

^๒ มาตรา ๘ การถอดหรือการออกจากยศสัญญาบัตร ให้ทำโดยประกาศพระบรมราชโองการ

^๓ มาตรา ๔๘ ผู้ได้รับบรรจุเข้าเป็นข้าราชการตำรวจผู้ใด หากภายหลังปรากฏว่าขาดคุณสมบัติทั่วไปตาม ๔๑ หรือขาดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ตั้งแต่ก่อนได้รับการบรรจุให้ผู้สั่งบรรจุตามมาตรา ๒๒ สั่งให้ออกจากราชการ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่และการรับเงินเดือนหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับจากทางราชการก่อนมีคำสั่งให้ออกนั้น และถ้าการเข้ารับราชการเป็นไปโดยสุจริตแล้วให้ถือว่าเป็นการสั่งให้ออกเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

บรรดาศักดิ์ในข้อ ๒^๔ แล้ว เห็นว่า บุคคลที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการเพราะขาดคุณสมบัตินั้น ถ้า การขาดคุณสมบัติเป็นกรณีที่ตนเองรู้อยู่แล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นการประพฤติด้อยอย่างร้ายแรงและ สามารถถอดยศบุคคลนั้นได้ตามระเบียบดังกล่าวอยู่แล้ว อนึ่ง เห็นสมควรกล่าวไว้ด้วยว่าการถอด ยศชั้นสัญญาบัตรเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ตลอดเวลา นับแต่มี พระราชบัญญัติยศตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ใช้บังคับ ดังนั้น แม้จะมีการแก้ไขระเบียบการ ตำรวจว่าด้วยการถอดยศและบรรดาศักดิ์เพื่อประโยชน์ในการนำความกราบบังคมทูล อันเป็น หลักเกณฑ์ของผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขึ้นในภายหลัง ก็สามารถนำมาใช้กับกรณีใด ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน การแก้ไขระเบียบดังกล่าวได้ โดยหลักเกณฑ์ทำนองเดียวกันกับความเห็นดังกล่าวข้างต้นย่อมใช้ได้ กับการถอดหรือการออกจากราชการตำรวจชั้นประทวนซึ่งเป็นอำนาจของผู้มีอำนาจ แต่งตั้งด้วย^๕

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๓

^๔ ข้อ ๒ หลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งถอดยศและบรรดาศักดิ์

๒.๑ ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (ถือตามคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด) แม้ศาลจะรอการลงโทษ ก็ตาม หรือ

๒.๒ ทำความผิดถึงต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือ

๒.๓ ต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย เพราะก่อให้เกิดหนี้สินขึ้นโดยทุจริต หรือ

๒.๔ ขัดคำสั่งซึ่งผู้บังคับบัญชาสั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย และการขัดคำสั่งนั้น เป็นเหตุให้ เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือ

๒.๕ ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้เสียแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือ

๒.๖ ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือ

๒.๗ ต้องหาในคดีอาญาแล้วหลบหนีไป หรือ

๒.๘ หนีราชการในเวลาปฏิบัติราชการตามหน้าที่

^๕ มาตรา ๙ การให้ออกจากกึ่งที่ยศสัญญาบัตร หรือการถอดหรือการออกจากราชการประทวน นั้น ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่แต่งตั้งไปตามระเบียบราชการ